

# Blir Paris-avtalen effektivt?



# Forventet effekt av Paris

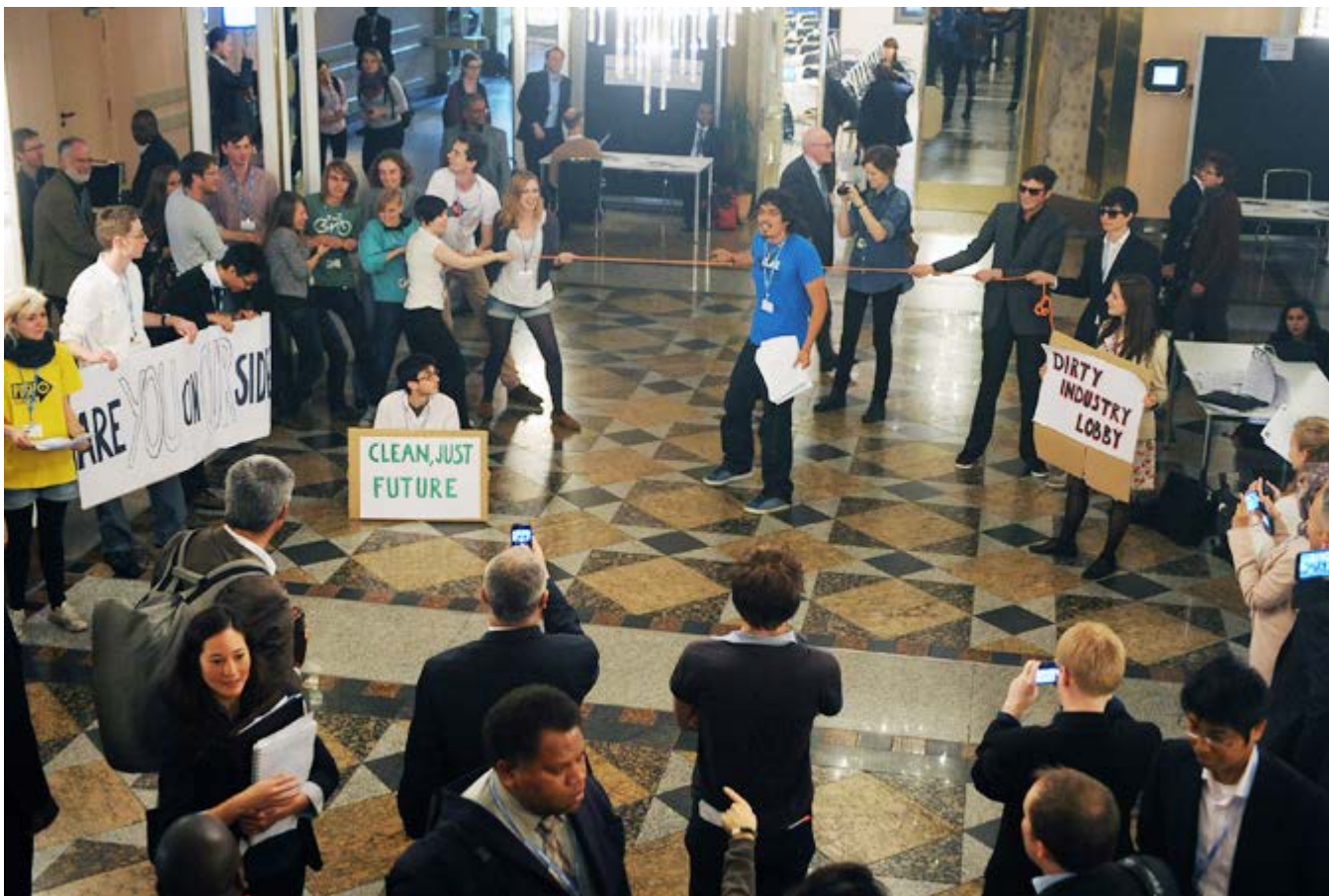
<https://www.climateinteractive.org/programs/scoreboard/>



# Veien videre

- To måter å gjøre en avtale mer effektiv over tid
  - Normbygging
  - Restrukturering av insentiver
- Kyoto:
  - Begge deler
- Paris:
  - Nesten utelukkende normbygging
    - Temperaturmål, NDCs, review, global stocktake, gradvis økte ambisjoner
  - Betyr at insentiver og normer vil trekke i ulik retning

# Kan normer overvinne insentiver (på klimaområdet)?



# «Støre åpner for å la oljen ligge»

«Ap-leder Jonas Gahr Støre vil vurdere om deler av Norges oljeressurser skal bli liggende under bakken» (Nationen 14. juli 2014)



# «Oljas jerngrep på klimadebatten»

(Klassekampen 20.09.2014)

«Ap-leder Jonas Gahr Støre ønsket onsdag å presisere sitt syn på norsk olje- og gasspolitikk, etter at bransjen har uttrykt bekymring for at Ap kan komme til å endre kurs.

– Jeg har ikke tatt til orde for at norsk olje bør bli liggende under bakken, understreker han» (NTB 20.08.2014).



«Regjeringen sier nei til å stoppe ny  
oljevirksomhet i nord»  
(Aftenposten 14. desember 2015)



# Helgesen vil ikke love karbonnøytralitet i 2030

- Selv med en global klimaavtale på plass vil ikke regjeringen garantere at Norge fremskynder målet om karbonnøytralitet fra 2050 til 2030 (Stavanger Aftenblad 22. desember 2015).





# Men:

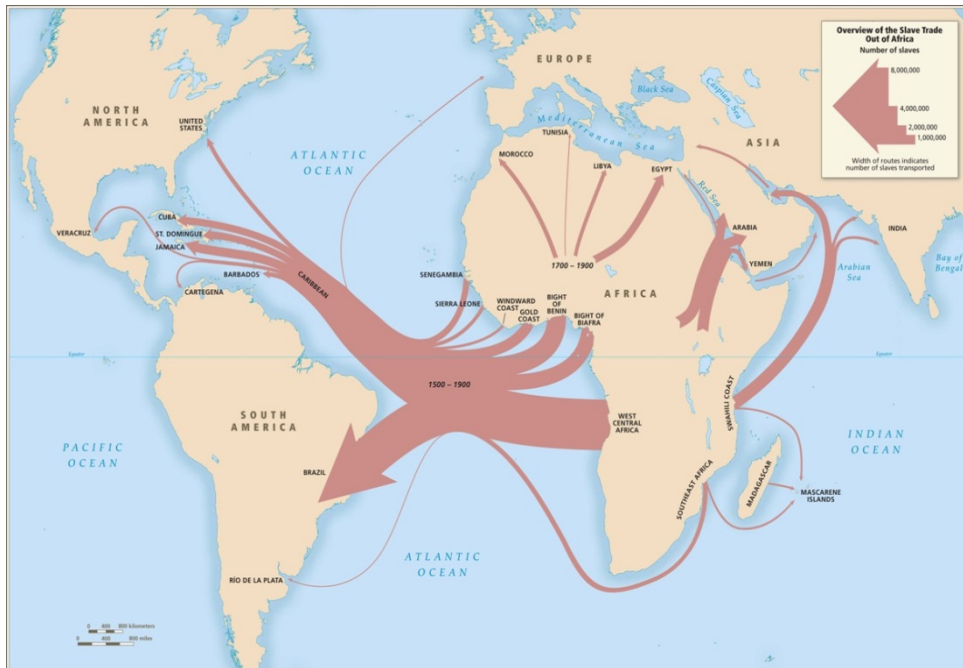
- Det finnes tilfeller der selv sterke interesser til slutt har måttet vike for internasjonale normer/idealer



## **Social Norms**

We're strongly  
influenced by  
what others do.

# Slutten på global slavehandel



# Slutten på kolonialismen



# Forbudet mot bruk av kjemiske og biologiske våpen



# Hva skal til for at normer skal overvinne klimainsentivene?

- Sosial norm
  - Et ikke-konsekvensorientert imperativ
  - Deles av flere
  - Opprettholdes (delvis) gjennom sosiale reaksjoner
- Lederskap
  - Store utslippsland må gå foran
- Fremme synlighet
  - Øke sannsynligheten for sosiale reaksjoner overfor normbrudd (rykteeffekter)
  - Reaksjoner mot aktører som selv overholder normen, men unnlater å reagere på andres normbrudd (metareaksjoner)
- Redusere insentivene til normbrudd
  - Teknologisk utvikling
  - Omlegging i ulike land noenlunde i takt

# Rykteeffekter

- Kyoto: Canadas ignorering av egne forpliktelser frem til utmeldingen i 2011 var et brudd på normen om at spesielt i-land har et ansvar for å bidra til å bekjempe klimaendringer.
- Hva var effekten på Canadas rykte?



# Reaksjoner på Canadas uttrekning fra Kyoto

<http://www.theguardian.com/environment/2011/dec/13/canada-condemned-kyoto-climate-treaty>

- “China calls Canada's decision ‘preposterous’, while Greenpeace says the country is protecting polluters instead of people.”
- “Canada has been condemned at home and abroad as ‘irresponsible’ and ‘reckless’ for pulling out of the Kyoto climate treaty.”
- “‘I regret Canada's withdrawal and am surprised over its timing,’ said the UN climate chief Christiana Figueres. ‘Canada has a moral obligation to itself and future generations to lead in the global effort’.”



# Reputation Institute's Country RepTrak Topp 5 (2011)

Rang	2011
1	<b>Canada</b> (74.76)
2	Sverige (74.66)
3	Australia
4	Sveits
5	New Zealand



# Reputation Institute's Country RepTrak Topp 5 (2011-2012)

Rang	2011	2012
1	<b>Canada</b> (74.76)	<b>Canada</b> (77.77)
2	Sverige (74.66)	Australia (75.21)
3	Australia	Sverige
4	Sveits	Sveits
5	New Zealand	Norge

# Konklusjon

- Paris *kan* bli (mer) effektiv gjennom normbygging
  - Fordrer gjennomsiktighet
  - Fordrer rask teknologisk endring
  - Fordrer lederskap fra de store utslippslandene
- Hvis Paris *ikke* lykkes, vil vi etter hvert trenge en avtale som kan restrukturere partenes insentiver
  - Få normer og insentiver til å trekke i *samme* retning
  - En slik avtale er i dag politisk umulig
  - Paris kan bidra til å bygge tillit